

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Ταχ. Δ/ση : Μπενάκη και Παπάζογλου 6
Ταχ. Κώδικας : 24100 Καλαμάτα
Πληροφορίες : Γρ. Προϊσταμένης/Ι. Αγγελουπούλου

ΠΡΟΣ: 1. ΥΠ.ΠΟ.Α/ΓΔΑΠΚ/ΔΑΒΜΜ
2. ΥΠ.ΠΟ.Α/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ

Τηλέφωνα : 2721063100-2721022534
2723028758

E-mail : efames@culture.gr

Θέμα : Κατάρρευση τμημάτων τοιχοποιίας
σε μεταπύργιο διάστημα του ανατολικού
τείχους του Κάστρου Μεθώνης

ΚΟΙΝ.: 1. ΥΠ.ΠΟ.Α
Γραφείο Υπουργού Πολιτισμού
2. ΥΠ.ΠΟ.Α
Γραφείο Γενικού Γραμματέα
Πολιτισμού
3. Γραφείο Περιφερειάρχη
Πελοποννήσου
(periferiarxis@ppel.gov.gr)
4. Γραφείο Δημάρχου
Δήμου Πύλου-Νέστορος
(dpylounestoros@gmail.com)

Σχετικά με το θέμα σας αναφέρουμε τα ακόλουθα:

Το κάστρο Μεθώνης αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα οχυρωματικά σύνολα της Μεσογείου καθώς βρίσκεται στο σταυροδρόμι των κυριότερων θαλάσσιων δρόμων που οδηγούσαν από την Δυτική Ευρώπη στην Ανατολική Μεσόγειο, την Κωνσταντινούπολη και τους Αγίους Τόπους. Αναδείχθηκε σε ισχυρό εμπορικό λιμάνι με διεθνή ακτινοβολία και μαζί με το κάστρο της Κορώνης αποτέλεσαν για αιώνες τους «οφθαλμούς» της Γαληνοτάτης Δημοκρατίας της Βενετίας στην Ανατολική Μεσόγειο.

Το κάστρο, εκτάσεως 93 στρεμμάτων, λειτουργεί ως οργανωμένος αρχαιολογικός χώρος και η περιήγηση σε αυτό γίνεται μέσω συγκεκριμένων διαδρομών και με την καθοδήγηση ενημερωτικών πινακίδων που έχουν τοποθετηθεί σε επιλεγμένα σημεία του. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα βρίσκεται στην πρώτη θέση προσέλευσης επισκεπτών ανάμεσα στους οργανωμένους αρχαιολογικούς χώρους της περιφερειακής ενότητας Μεσσηνίας.

Στο μνημείο έχουν πραγματοποιηθεί αναστηλωτικές εργασίες σε διάφορα τμήματα των οχυρώσεων και των κτηρίων που διατηρούνται εντός αυτού, καθώς και εργασίες για την αισθητική και λειτουργική αναβάθμισή του. Ενδεικτικά αναφέρουμε : 1/ Την υλοποίηση του έργου «Αποκατάσταση και Ανάδειξη Τμημάτων Κάστρου Μεθώνης» του Ε.Π «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» του ΕΣΠΑ 2007-2013, προϋπολογισμού 900.000 €, το οποίο ολοκληρώθηκε το έτος 2015, και αφορούσε σε εκτεταμένες εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης στον ΝΑ επιθαλάσσιο πύργο και στο δυτικό τείχος. 2/ Την πραγματοποίηση εργασιών κατά το έτος 2017 αποκατάστασης στη στέγη του Ι.Ν Μεταμόρφωσης του Σωτήρος που βρίσκεται στον εξωτερικό περίβολο του κάστρου και ανάγεται στην περίοδο της Β΄ Ενετοκρατίας ή και ονιμότερα. Για το μνημείο εκπονείται παράλληλα από το επιστημονικό προσωπικό της Εφορείας μας και η μελέτη συνολικής αποκατάστασης και ανάδειξής του. 3/ Την κατασκευή και τοποθέτηση κατά την θερινή περίοδο του έτους 2018 νέων κιγκλιδωμάτων από ανοξείδωτο χάλυβα καθ' όλο το μήκος του δυτικού επιθαλάσσιου τείχους, βελτιώνοντας σε μεγάλο βαθμό την αισθητική εικόνα του χώρου και καθιστώντας ασφαλή την περιήγηση των επισκεπτών στη συγκεκριμένη περιοχή. 4/ Την τοποθέτηση ανοξείδωτων καλαθιών απορριμμάτων, κάλυψη φρεάτων με καλαίσθητες ξύλινες και μεταλλικές εσχάρες. 5/ Την υλοποίηση στερεωτικών εργασιών στα τέλη του έτους 2018 σε τμήματα του ανατολικού τείχους, στα οποία προκλήθηκαν τοπικές καταρρεύσεις της τοιχοποιίας μετά από την δριμεία επέλαση του μεσογειακού κυκλώνα, που έπληξε την περιοχή της Μεθώνης. Συγκεκριμένα ολοκληρώθηκαν μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα οι εργασίες στερέωσης στον βόρειο πύργο της ανατολικής πύλης της θάλασσας (Porta del Mandrachio).

Ωστόσο στο σύνολο του μνημείου εντοπίζονται πολλαπλά και πολύ σοβαρά δομοστατικά προβλήματα, ενώ καταγράφονται πολλές φθορές (καταρρεύσεις τμημάτων των τοιχοποιιών, αποκολλήσεις λίθων κ.λ.π) σε διάφορα τμήματα των οχυρώσεων, όπως στο εγκάρσιο τείχος, στο βόρειο εσωτερικό τείχος καθώς και σε τμήματα του ανατολικού. Πρόσφατο παράδειγμα είναι η **κατάρρευση τμημάτων τοιχοποιίας σε μεταπύργιο διάστημα του ανατολικού τείχους του κάστρου**, που ανάγεται στην περίοδο της Α΄ Ενετοκρατίας (1209-1500) με διάφορες μετασκευές, όπως την προσθήκη σκάρπας, από τον 15^ο αιώνα και εξής. Συγκεκριμένα στο τμήμα του τείχους του κάστρου μεταξύ των πύργων 7 και 8 και σε δύο σημεία στη βάση του είχαν προκληθεί ήδη από την 12η Σεπτεμβρίου του έτους 2019 καταρρεύσεις λίθων με αποτέλεσμα την δημιουργία σπηλαιώσεων διαστάσεων περίπου 2,00X2,50μ. Όμως κατά τις πρωινές ώρες της 7ης Δεκεμβρίου 2020, μετά από συνεχείς έντονες βροχοπτώσεις και κυματισμούς, διαπιστώθηκε, κατόπιν σχετικής αναφοράς από αρχαιολόγο της Εφορείας μας, η αποκόλληση και άλλων λίθων στα προαναφερόμενα σημεία με αποτέλεσμα την δημιουργία μεγαλύτερης σπηλαιώσης διαστάσεων 6,00X4,00μ περίπου. Κατά συνέπεια γίνεται αντιληπτό πως οι ρυθμοί της φθοράς και των τοπικών καταρρεύσεων είναι πολύ συχνοί και εντοπίζονται περισσότερο σε τμήματα των οχυρώσεων που γειτνιάζουν με την θάλασσα.

Στο πλαίσιο αντιμετώπισης των πολλών και ποικίλων προβλημάτων που παρουσιάζει ο συγκεκριμένος αρχαιολογικός χώρος η Υπηρεσία μας πρότεινε την εκπόνηση μελετών ωρίμανσης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονταν οι εκπονήσεις μελετών αποκατάστασης της βόρειας και ανατολικής οχύρωσης του κάστρου Μεθώνης, του ημικυκλικού ΝΔ πύργου της ακρόπολης καθώς και του επιθαλάσσιου οχυρού Μπούρτζι, που συνιστά και το πιο εμβληματικό σημείο του αρχαιολογικού χώρου (σχετ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΜΕΣ/601546/431154/8861/23-11-2018).

Για τις προαναφερόμενες μελέτες καθώς και για περαιτέρω επεμβάσεις στερέωσης και ανάδειξης που απαιτούνται επίσης σε τμήματα του ενδιάμεσου τείχους και στους προμαχώνες Loredan και Bembo, καθώς και για την αναβάθμιση του φωτισμού του κάστρου, η Εφορεία μας βρίσκεται και σε συνεργασία με τον Δήμο Πύλου-Νέστορος προκειμένου να εξευρεθούν τρόποι, τόσο οικονομικής όσο και τεχνικής φύσεως, για την αντιμετώπιση των στερεωτικών και δομοστατικών εργασιών που απαιτούνται σε διάφορα σημεία του αρχαιολογικού χώρου. Μάλιστα σε πρόσφατη σύσκεψη με τον Δήμαρχο Πύλου-Νέστορος κ. Π. Καρβέλα, διατυπώθηκε εκ μέρους του Δημάρχου η πρόθεση σύμπραξης για την χρηματοδότηση των απαιτούμενων μελετών για α) **στερέωση-αποκατάσταση και ανάδειξη πύργου Μπούρτζι**, β) **στερέωση-αποκατάσταση τμημάτων των τειχών του κάστρου** και γ) **αναβάθμιση φωτισμού του κάστρου** στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης. Η δε δαπάνη για τις ανωτέρω μελέτες προϋπολογίζεται να ανέλθει στις 100.000,00 ευρώ, ενώ εκ μέρους του Δήμου έχει ήδη δεσμευτεί πίστωση ύψους 20.000,00 ευρώ για την προμελέτη αναβάθμισης του φωτισμού. Η Περιφέρεια Πελοποννήσου προς την οποία κοινοποιείται το παρόν παρακαλείται σε συνεργασία με την Εφορεία μας και τις αρμόδιες Διευθύνσεις του ΥΠ.ΠΟ.Α να εξετάσει το ενδεχόμενο χρηματοδότησης των προαναφερόμενων μελετών στερέωσης-αποκατάστασης στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα σοβαρά δομοστατικά προβλήματα και να αναδειχθεί έτι περαιτέρω το πλέον εμβληματικό μνημείο της Μεσσηνίας.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

Συν.: Φωτογραφίες της κατάρρευσης κατά τα έτη 2019 και 2020.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Ευαγγελία Μηλίτση-Κεχαγιά
Δρ. Αρχαιολόγος

Αποκόλληση και κατάρρευση λίθων σε μεταπύργιο διάστημα (ανάμεσα στους πύργους 7 και 8) του ανατολικού τείχους του κάστρου Μεθώνης κατά την 12η Σεπτεμβρίου 2019.

Αποκόλληση και κατάρρευση λίθων σε μεταπύργιο διάστημα (ανάμεσα στους πύργους 7 και 8) του ανατολικού τείχους του κάστρου Μεθώνης κατά την 7η Δεκεμβρίου 2020.